

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland
Youtube: [klik hier](#)

Nieuwsbrief 244 28 mei 2024

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

Een van onze leden zoekt per 1 juni woonruimte, omdat de boerderij waar hij nu woont verkocht wordt. Hij is afgestudeerd aan de TUD en werkt als specialist wilde bijen bij EIS in Naturalis. Berichtje naar Huub van 't Hart, bescherming@delfland.knnv.nl."

DOE IETS VOOR DE NATUUR - het is makkelijker dan je denkt –
Een serie van 12 tips die we iedere week publiceren.

Vergroot je kennis van de natuur door deel te nemen aan het 'Natuurcafé' of andere initiatieven van Natuurlijk Delfland. Met deze kennis kun je actief bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit rond je huis of in de regio.

Jaarthema 2024: Schoner water

Soort van het seizoen Lente: **gele lis en vuurjuffer**

Kijk in april tot en met juni uit naar deze twee soorten; maak foto's en meld deze via natuurlijkdelfland@knnv.nl; vermeld plek waar je ze gezien hebt.

Wij publiceren deze in onze Nieuwsbrief. Je kan ze ook rechtstreeks bij waarneming.nl melden.

Het Soort van het seizoen is één van de activiteiten in ons jaarthema Schoner water, [klik hier](#) voor de informatiebrief

21/5, **vuurjuffer**, Zwanenbloem, Den Hoorn, Michel Kuijpers

In mijn tuinvijvertje zit een bloeiende populatie **vuurjuffers** ;-)

Daarnaast voortplantend in de vijver **lantaarntje** en **blauwe glazenmaker**.

Soorten als **vroege glazenmaker** en **paardenbijter** komen wel geregeld voor, maar planten zich niet in de vijver voort.

De combinatie met **kleine watersalamander** werkt kennelijk goed, want ook die zitten er volop.

23/5, gele lis, Riouwstraat, Delft, Jos van Koppen

Meldingen van **gele lis**: de stand op 26 mei
 Het valt op dat langs de Gaagweg in Midden-Delfland en de Maasdijk nog niets gemeld is, ook Lansingerland kent ook diverse lege plekken

Waar is Natuurlijk Delfland actief?

Natuurlijk Delfland heeft een groot werkgebied. Sommige dingen doen we overal, maar andere ook bij jou om de hoek.

[Klik hier](#) dan zie je waar we actief zijn

Vanaf week 20, reuzenberenklauwbrigades

Er is genoeg te doen voor meer handen. Vraag informatie en geef je op natuurlijkdelfland@knnv.nl.

Delft:	Abtswoudse Bos West,	maandagavond
Rijswijk:	Wilhelminapark,	dinsdagavond
Pijnacker:	Bieslandse Bos,	woensdagavond
Pijnacker:	Tolhek,	woensdagavond
Delft:	Abtswoudse Bos Midden,	zaterdagmiddag
Delft:	Abtswoudse Bos Oost,	overdag door de week, wisselend
Rijswijk:	Pasgeld,	op wisselende avonden
Delft:	TU wijk,	overdag door de weeks

Kampeervakanties in 2024: inschrijven kan nog!

Wil je dit jaar nog mee met een kampeervakantie, dicht bij huis of wat verder weg? Aanmelden kan nog bij de onderstaande bestemmingen.

K10 Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (Spanje);

K11 Vulkaan Eifel (Duitsland);

K12 Warmenhuizen bij Schoorl (Noord-Holland);

K13 Schiermonnikoog (Nederland);

K14 Cevennen en Languedoc (Frankrijk)

[Klik hier](#), voor nadere informatie en in te schrijven.

28 mei, 19.00 – 20.30 uur, inventarisatie vissen, Molenvlietpark, Ypenburg

Verzamelen: Molenvlietpark, Ypenburg Den Haag; Een Team van Natuurlijk Delfland voor onderzoek, educatie en bescherming van vissen. Je hoeft niet direct grote kennis van dit onderwerp te hebben, wel verwachten we een actieve deelname. Belangstellenden die kennis willen maken met het Team worden uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. Als je wilt blijven komen is een lidmaatschap vereist.

Opgeven is verplicht en vraag de locatie aan via vissen@delfland.knnv.nl

4 juni, 19.00 – 20.30 uur, inventarisatie vissen, Ackersdijk

Verzamelen: Zwethpad/Kandelaarbrug/A13 ecologische sloot (Ackersdijk) Een Team van Natuurlijk Delfland voor onderzoek, educatie en bescherming van vissen. Je hoeft niet direct grote kennis van dit onderwerp te hebben, wel verwachten we een actieve deelname. Belangstellenden die kennis willen maken met het Team worden uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. Als je wilt blijven komen is een lidmaatschap vereist.

Opgeven is verplicht en vraag de locatie aan via vissen@delfland.knnv.nl

Tuintip/Moestuin

- De tweede helft van mei kun je gevoelige planten als tomaat, courgette, pompoen, paprika, peper en komkommer buiten uitplanten (als het zacht weer is).
- Je kunt vruchtgroentes dan ook in de vollegrond zaaien.
- Oogst de eerste sla, radijs en kruiden.
- Boerenkool, suikermais, peultjes en koolraap zaaien, witlofpennen planten.
- Zaaialingen verspenen en in grotere potten planten.

Sterrenhemel

woensdag 29 mei

04.00: De Maan bedekt 33 Capricorni, een ster met een helderheid van +5,4m in het sterrenbeeld Steenbok. De Maan is voor 68% verlicht.

donderdag 30 mei

19.13: De Maan is in de fase van Laatste Kwartier, voor de tweede keer deze maand. Twee maal dezelfde maanfase in een maand komt gemiddeld eens in de ruim acht maanden voor. In het geval van een tweede Volle Maan wordt dit een Blauwe Maan genoemd.

vrijdag 31 mei

04.45: De Maan staat 50' ten oosten van Saturnus (+1,2m), in het sterrenbeeld Waterman. Bekijk samenstand rond 4.45 uur. Het tweetal staat dan in het zuidoosten, circa 15° boven de horizon, op een onderlinge afstand van 3,5°. De Maan is voor 46% verlicht.

zaterdag 1 juni

Vandaag begint de weerkundige zomer. De meteorologische zomer omvat per definitie de maanden juni, juli en augustus. De astronomische zomer begint op 20 juni.

zondag 2 juni

De Maan komt om 3.18 uur op, is voor ongeveer 25% verlicht en stoot niet erg. Rond 4.30 uur gaat het schemeren en om 5.24 uur komt de Zon op.

Groene winkel

Onder andere het verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij. Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Een gruttooparadijs -

Weidevogelbeschermers aan het woord
Door Halbe Hetteema, speciale prijs
€ 10,00

Boeren, in coöperatieverband, stemmen hun werk af op het behoud van de grutto, daarbij geholpen door vrijwilligers. Het op de markt brengen van 'gruttozuivel' kwam hier van de grond. Vogelbescherming Nederland doet mee en Staatsbosbeheer scheidt in twee reservaten gunstige voorwaarden voor de vogels.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren niet worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

Correctie op de libellelarve in Jos op Pad week 20

De libellenlarve is in werkelijkheid een **jufferlarve**. Marijke Heijne

Ad 14 mei, een rare meerkoet, Martin de Laat

Volwassen meerkoeten eten vnl plantaardig voedsel, maar jongen hebben dierlijke eiwitten nodig om te kunnen groeien, en in een kreeft zit veel meer vlees dan in een gemiddeld insect, dus dat is ideaal. Ook voor een volwassen meerkoet is een kreeft een niet te versmaden hapje. Meerkoeten vangen rivierkreeften door ze op te duiken, en dan slaan ze in hun bek hard heen en weer om ze in kleinere stukken te breken, alvorens ze op te voeren aan hun kroost, of lekker zelf op te peuzelen. Aukje Gjaltema

4/5, boomstam Krakeelpolderweg, Pieter van Mourik Plantsoen, Delft, Geerten Kelter

5/5, **libelle** klimt uit het water, Bovenpolder Delft, Geerten Keller

15/5, **paarse morgenster**, Willemeijn Poot

17/5, **maskerkamlangpoot**, Saenredamstraat, Delft, Geerten Kelter

17/5, **zigzagtiiger** (langpotmug), Voorhof, Delft, Freek Boon.

18/5, **schapenteek**, Syriësingel, Delft, Aukje Gjaltema

21/5, **grote Canadese ganzen** met jongen, Pijperring Delft. Lia Claus

21/5, **dalmatieklokje** (campanula), Delfgauw, Bart Hendriks

21/5, **segrijnslak**, Bruun van der Steuijt

21/5, **grote Ganadese ganzen**, Voorhofdreef, Delft, Bruun van der Steuijt

21/5, weide ouderwets vol **boterbloemen**, Bruun van der Steuijt

21/5, **grote klapproos** (papaver), Pijnacker, Bart Hendriks

23/5, **kleine vos-rups** op **grote brandnetel**,
Woudtse tuin, Willemein Poot

23/5, **gevlekte orchis**, Tramkade, Delft,
Willemein Poot

23/5, pa en ma **Canadese gans** zien toe op hun
slapende pullen, Voorhofdreef, Delft, Bruun van der
Steuijt

23/5, (niet in ons werkgebied overigens)
graslathyrus, Jos van Koppen.

24/5, achter het huis zit een spechtennest; moeder
specht komt regelmatig voer halen voor de jongen,
Peter (combinatie van meerdere foto's)

24/5, volle maan 4.33 uur, Aziëlaan richting
Vlaardingen, Lia Claus

25/5, nachtopname tuinbouwverlichting, Delfgauw,
Bart Hendriks

26/5, **naaktslakken**, Angolastraat /
plantsoen, Delft, Lia Claus

26/5, door **mieren** ingemetselde **jakobskruiskruid**, Biesbosch, Cor Nonhof

23 mei, waterpunge, omgeving ILSY plantsoen, Jos van Koppen

Tijdens het afgelopen Pinksterweekend trof ik een bijzondere plant aan: de waterpunge, zou tamelijk zeldzaam zijn.

Jos op pad, week 21, Jos van Koppen

Ik ben na ruim een week weer een beetje op stap geweest op mijn vertrouwde route langs de A13. De **klaprozen** die ik in mijn vorige mail had gezien waren nu op meer plaatsen aan het bloeien. Langs het fietspad naar het Brasserskade-viaduct en daarna tot aan het tramviaduct stonden er nogal wat in bloei.

Bij de oversteekplaats naar het Van Weerden Poelmanpad zag ik op de stoeprand van de Brasserskade een paar bloeiende exemplaren van de **gewone rolklaver**.

margrietten

De **margrietten** komen nu ook tot bloei en de **boterbloemen** vullen zelfs het bloemenbeeld naast de vele grasplanten die ik voor de determinatie langs me heen laat gaan.

gewone rolklaver

gele morgenster

vlasbekje

aan een kleine plant van **knoopkruid** en de eerste bloemen van de **luzerne** bloeien. Ik heb deze keer langzaam mijn pad af gefietst en zag op het fietspad om de zoveel meter een naaktslak oversteken; een vreemde gewaarwording die ik nooit had tijdens het joggen op dit pad. De slak heet **rode wegslak/Spaanse wegslak**.

knoopkruid

luzerne

Spaanse weglak

Onder het tramviaduct heb ik een **Segrijnslak** aangetroffen.

Omdat ik een paar weken geleden voorbij het ILSY-plantsoen in het slootje dat daar begint naast het bedrijventerrein veel **kikker/padden-visjes** had gezien ging ik kijken of ik ze nog kon zien. Het water was niet helder genoeg. Langs de slootrand zag ik echter **waterpunge** - zo'n 20 plantjes- en ook **liesgras**.

Tot slot: ik zag ongeveer ter hoogte van de kynologenclub in de berm vlak naast het pad nog een 20-tal paddenstoelen: **glimmerinktzwammetjes**.

waterpunge

liesgras

glimmerinktzwamman

En voor de waarnemingen van de gele lis: door al dat kijken naar jonge meerkoetjes en een broedende nijlgans heb ik de ongeveer 60 bloeiende **gele lissen** aan het einde van de sloot beneden mijn balkon nog niet genoemd. Zo'n rondgang levert altijd wat nieuws op. Ik neem daarom altijd een fototoestel mee of ik nu fiets of -in mijn tempo- aan het hardlopen ben.

TERUGBLIK: Activiteiten

Nationale bijtelling

Ruim 2.300 tellers deden mee aan de Nationale Bijtelling 2024! Bij elkaar telden jullie ruim 41.000 bijen, hommels en zweefvliegen. Meer weten? [Klik hier](#)

18 mei, RBB Abtswoudse Bos Midden

De brigade van het Abtswoudse Bos Midden is al overgegaan naar de monitor-fase. Het aantal planten is op veel plekken fors verminderd en twee grote velden zijn door een groep van Staats Bosbeheer en een groep van de reclassering aangepakt. We hebben de gebieden nu verdeeld, zodat we weten dat alle plekken in de gaten worden gehouden.

Waarschijnlijk volgt er nog een groepsactie om een groot veld nog na te lopen.

We zijn ontzettend blij met het resultaat van het al vier jaar consequent uitstekende!!! Klaar zijn we natuurlijk niet: ook de komende jaren zullen we moeten blijven bestrijden, maar het zal steeds minder worden. Hoeraaaaa!!!! Catharina Hoekema

21 mei, bezwaren-Cie. Lansingerland

Harry Hendriks en Geert van Poelgeest hebben ingesproken in de bezwarencommissie van de Lansingerland.

Wat wij verlangen van gemeente Lansingerland/DCMR:

- Per direct intrekking van het maatwerk waar wij bezwaar tegen maken.
- Onverwijld overmaking aan ons van de gestelde dwangsommen.
- Een eenduidig einde aan het assimilatiebelichting-maatwerkperiode hanteren.
- Adequate handhaving tegen overtreding afschermingsnormen en verantwoorden.

22 mei, reuzenberenklauwen, Tolhek

Ook Tolhek is weer actief, het duurde dit jaar wat langer voor een gezamenlijke actie, al een aantal weken was er maar één persoon aanwezig. Desondanks zien wij dat het gebied kleiner wordt wat ook opvalt is dat er meer grotere planten staan dan kleine waardoor je sneller een groter stuk doet per avond, misschien is de reden dat er al een paar jaar de zaden weggehaald zijn voor ze vallen. Wat ons opvalt er er al meerdere bloemknoppen zowel als bloemschermen aanwezig zijn. John Zandbergen

24 mei, symposium: Samen op weg voor meer biodiversiteit

Cor Nonhof was bij het symposium Basiskwaliteit Natuur in het Enecogebouw in R'dam Alexander, georganiseerd door KNNV afd. Hollandse Delta en de KNNV. Het ging over het meten van de biodiversiteit bij jou om de hoek. Wij geven meestal een lijst met de soorten die we in een gebiedje vinden om de biodiversiteit aan te geven. Er komt met een paar maanden een mogelijkheid om die lijst te vergelijken met lijsten van soortgelijke gebieden. Dan weet je dus of je een vijfje scoort of een negen. Het werkt met diverse soortgroepen zoals vlinders, planten en vissen en je hoeft alleen de algemene soorten te kennen. Dat is precies wat we willen hebben!!!

25 mei, we gaan weer het strand op, strandopgang Molenslag

Het Team Strand heeft de maandelijkse aanspoelsel ronde gelopen op het strand van Monster. Na het in kaart brengen en het verzamelen zijn de vondsten in een strandtent op een grote tafel uitgestort, uitgezocht, besproken en gefotografeerd; dit onder het nuttige van een kop koffie, chocolademelk of thee.

In totaal hebben we 29 soorten aanspoelsels gevonden, de leukste waren:

Amerikaanse zwaardschede (veel), **pennenschaft**, **posthoornkalkkokerworm**, **tweetandzeedraad**, **zeedennetje**, **zeeklit**, **spiering**, **hondshaai**, **gewone pijlinktvis**, waarbij een aantal namen nog niet zeker zijn. Diverse **krabben** en **kreeften** en natuurlijk de bekende schelpen.

25 mei, vleermuisexcursie, Delftse Hout

Er was er veel belangstelling voor de vleermuis-excursie, een aantal mensen waren ook geïnteresseerd in een lidmaatschap van Natuurlijk Delfland. En ... we hebben veel vleermuizen gehoord en er ook aardig wat gezien. Zo snel zijn die vleermuizen, dat fotograferen niet mogelijk was. De gewone dwerg-, ruige dwerg- en de rosse vleermuis zijn waargenomen. Wel mocht ik een foto maken van de (minder snelle) deelnemers. Anneke Luijten

Melarium ons clubhuis

Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijsseweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijsseweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijsseweg, Delft.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.

[Klik hier voor meer informatie](#)

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Anna Kreffer, Soort van het Seizoen

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkdelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

Column in H2O Nieuws voor waterprofessionals

"Als het nieuwe kabinet op het bordes staat, gaat het nog maar om één ding: goedschiks of kwaadschiks, desnoods met maatwerk, maximale ruimte om te vervuilen." [Klik hier](#)

Oeverbescherming van wilgen en biocomposiet uit Delft getest.

[Klik hier](#)

Zorg voor de wijkbij

Provincie Zuid-Holland heeft elke wijk een wilde bijensoort toegewezen om voor te zorgen. [Klik hier](#)

Wij helpen je uit te vliegen.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.

Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.